

Tiedonhaku, kirjastot ja lähdetietojen merkitseminen

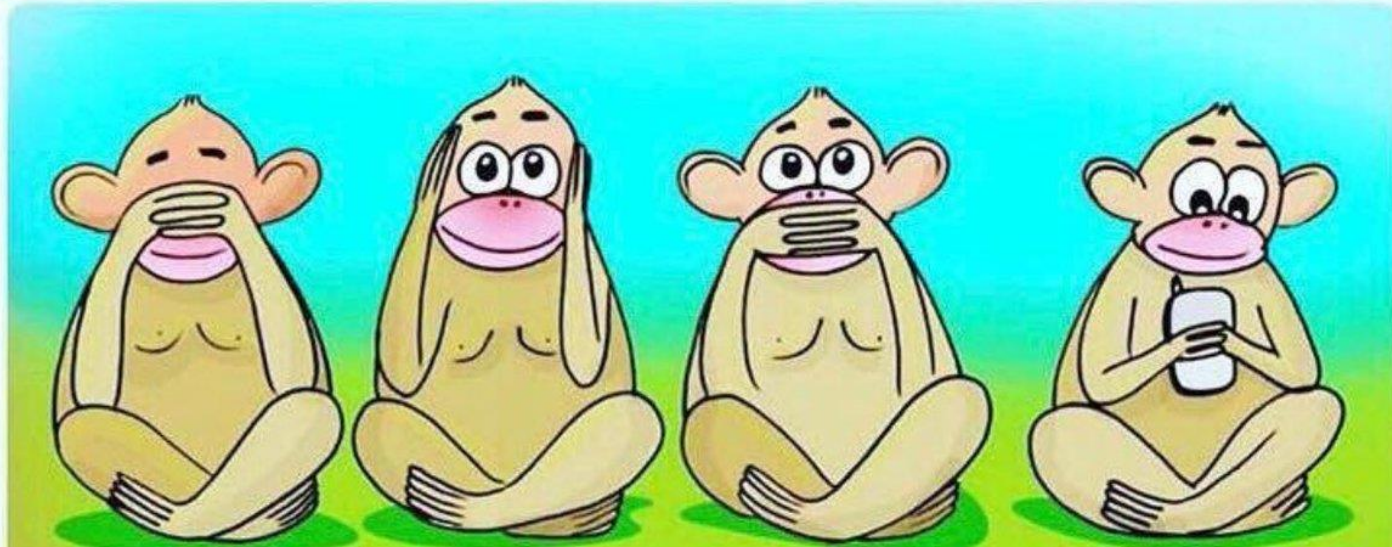
OP1

3 opetuskertaa

Finally the 4th monkey
has come!

The combination of all,
won't speak, won't see
and won't listen...

6:08 PM ✓✓

Läsnäolo on jokaisella kerralla pakollinen

Kurssityönä on lyhyt tutkielma, joka palautetaan kirjastokurssin palautuskansioon pedanettiin

Tunnit ovat osa Op1 kurssia

OPIKELU LUKIOSSA EDELLYTÄÄ ITSENÄISTÄ TIEDONHANKINTATAITOA:

- ❖ TUNNEILLA SUORITETTAVAT YKSIÖ- JA RYHMÄTYÖT
- ❖ ESITELMÄT
- ❖ TUTKIELMAT
- ❖ AINEISTOAINEET
- ❖ ITSENÄISEN OPIKELUN TYÖTEHTÄVÄT
- ❖ SÄHKÖISET YO-KOKEET

Lukki - kirjastot

TÄRKEIMMÄT TIEDONHANKINTAPAIKAT:

- ❖ LUOTETTAVAT VERKKOSIVUSTOT
- ❖ LUKION OPISKELIJAKIRJASTO
- ❖ KAUPUNGINKIRJASTON TOIMINTA-PISTEET

KIRJASTOISSA TIETOA VOI ETSIÄ:

❖ KIRJOISTA

❖ LEHDISTÄ

❖ SÄHKÖISISTÄ TIEDOSTOISTA

❖ MUISTA DOKUMENTEISTA

Nykyään moni sanoo, *ettei ole aikaa tai kiinnostusta* kirjojen lukemiseen, kuitenkin:

- ❖ Kaikki maailmassa oleva tieto on lauseina.
- ❖ *Lukutaito ja luetun ymmärtäminen ovat kaiken oppimisen ja sivistyksen perusta.*
- ❖ Lukeminen parantaa
  - keskittymiskykyä
  - sanavarastoa
  - luetun ymmärtämistä
  - tekstin tuottamista
- ❖ Ja mikä parasta: lukeminen ja uuden oppiminen on kivaa!

KIRJASTOISSA TIETO ON LUOKITELTU KIRJASTOLUOKITUKSEN MUKAAN

- ❖ SAMAN AIHEPIIRIN KIRJAT OVAT SAMASSA LUOKASSA
- ❖ KYMMENEN PÄÄLUOKKAA
- ❖ JOKAISessa LUOKASSA ON MONTA ALALUOKKAA
- ❖ KIRJASTOLUOKKIEN SISÄLLÄ KIRJAT ON JÄRJESTETTY AAKKOSJÄRJESTYKSEEN
- ❖ PÄÄ- JA ALALUOKKIEN SIJAINTI KIRJASTOSSA ON MERKITYY HYLLEYIHIN

Kirjastoluokitusjärjestelmä:

<https://finto.fi/ykl/fi/page/34>

LUKION KIRJASTO

- ❖ LAAJAHKOT KOKOELMAT ERI ALOJEN KIRJALLISUUTTA
- ❖ TYÖSKENTELYTILAA
- ❖ PARI TIETOKONETTA JA TULOSTIN

TIEDONHAKU

- ❖ OPETTELE KÄYTTÄMÄÄN [KOULUN KOTISIVUUA](#) APUNASI TIEDONHAUSSA
- ❖ KOULUKIRJASTON JA KAUPUNGINKIRJASTON MATERIAALIT LÖYTYVÄT VERKKOPOHJASELTA HAKU-SIVUILTA

Kirjasto, tie tiedon valtavyylille Ja

Hyödyllisiä linkkejä tiedonhakuun

Sähköisiä kirjoja

Sivukartta

Haku

Syksyn 2017 kirjastokurssin tutkielman palautuskansio

Sinulla ei ole tarvittavia oikeuksia lähettää mitään.

Koulukirjaston kokoelma

avautuu tästä linkistä [☞](#)

Voit suorittaa kirjaston hakuohjelman avulla erilaisia hakuja kirjaston tietokannasta. Haku kertoo kuuluuko etsimäsi kirja kirjaston kokoelmaan. Etsimäsi kirjan lainattavuuden voit tarkistaa vain hyllystä.

Hyllyjen reunoissa on tieto siltä löytyvistä kirjallisuustyypeistä, tieto on merkitty käyttäen kirjastoluokittelun alaluokkia sekä niiden tunnusnumeroita. Kirjat hyllyissä on tekijän tai joskus teoksen nimen mukaisesti aakkosjärjestyksessä. Kirjojen selkämyksissä on tarralappu, johon on merkitty tekijän/teoksen nimen kolme ensimmäistä kirjainta sekä numerosarja, joka kertoo kirjan luokkanumeron.

Kirjastoluokat [☞](#)

Koulun oman kirjaston käyttö ja lainaus

Kirjaston käyttöoikeus on kaikilla oppilaitoksen opiskelijoilla ja henkilökunnan jäsenillä. Kirjasto on avoinna päivittäin klo 15.00 saakka.

Lainatessasi kirjastosta **täytä hyllyiltä löytyvä lainausote huolellisesti** kaikilta osilta. Sijoita tosite punaiseen muovitaskuun ja muovitasku hyllyyn lainatun kirjan paikalle. Laina-aika on neljä viikkoa. **Palauta kirja paikalleen ja poista muovitasku ja lainausote.**

Kaupunginkirjaston ja lukion yhteistyö

[Mitä yhteistyötä kirjasto tarjoaa?](#)

[Kirjaston ja lukioiden yhteistyöpalaveri 29.9.2016.pdf](#)
193,1 kt

Tiedonhaku tietokannoista

1. Tiedontarpeen tunnistaminen
2. Tiedonhakujärjestelmän ja tietokannan valinta
3. Hakutermien valinta
4. Tiedonhaun toteutus
5. Tiedonhaun muokkaus
6. Hakutulosten arviointi

HAKUJEN SUORITTAMINEN KIRJASTOJEN TIETOKANNOISTA

MIETI HAKUSANA:

- ❖ KIRJAILIJAN NIMI
- ❖ KIRJANNIMI
- ❖ JOKIN TEEMAAN LIITTYVÄ
ASIASANA

HAKU KERTOO:

- ❖ HYLLYSIJAINNIN
- ❖ SAATAVUUDEN
- ❖ MISSÄ KAUPUNGIN KIRJASTOISTA
TEOS ON SAATAVILLA

NÄIN KÄYTÄT LUKION KIRJASTOA

LAINAUSTOSITE

*Lehtien Yhteistyön
lukion kirjasto*

Kirjan tiedot:

_____

tekijä _____ teoksen nimi _____

Lainajan tiedot:

_____

nimi _____ ryhmä _____ osoite _____

_____

puhelin _____ sähköpostiosoite _____ päiväys _____

Sijoita kortti punaiseen muovitaskuun ja tasku kirjan paikalle
laina-aika neljä viikkoa
palautettuasi kirjan, poista tosite ja sijoita kirja oikealle paikalleen seuraavan käytettäväksi

- ❖ OTTAESSASI KIRJAN HYLLYSTÄ KATSO SEN SIJAINNIPAIKKA, LAITA SIIHEN JOKIN MERKKI
- ❖ PALAUTA KIRJA OIKEALLE PAIKALLEEN, JOS OLET EPÄVARMA JÄTÄ KIRJA PÖYDÄLLE
- ❖ AINA KUN VIET KIRJAN ULOS KIRJASTOTILASTA, TÄYTÄ LAINAUSKUITTI JA ASETA SE KIRJAN TILALLE PUNAISEEN MUOVITASKUUN (TÄYTÄ KAIKKI KOHDAT)
- ❖ PALAUTTAESSASI KIRJAN, POISTA LAINAUSKUITTI

SÄHKÖINEN TIEDONHAKU

❖ GOOGLE EI OLE AINUT HAKUKONE JA [WIKIPEDIA](#) EI OLE AINOAA TIEDON LÄHDE!

Lukiolaisen tulee kyetä itsenäiseen ja kriittiseen tiedon-

- valintaan
- käsittelyyn
- välittämiseen
- arviointiin

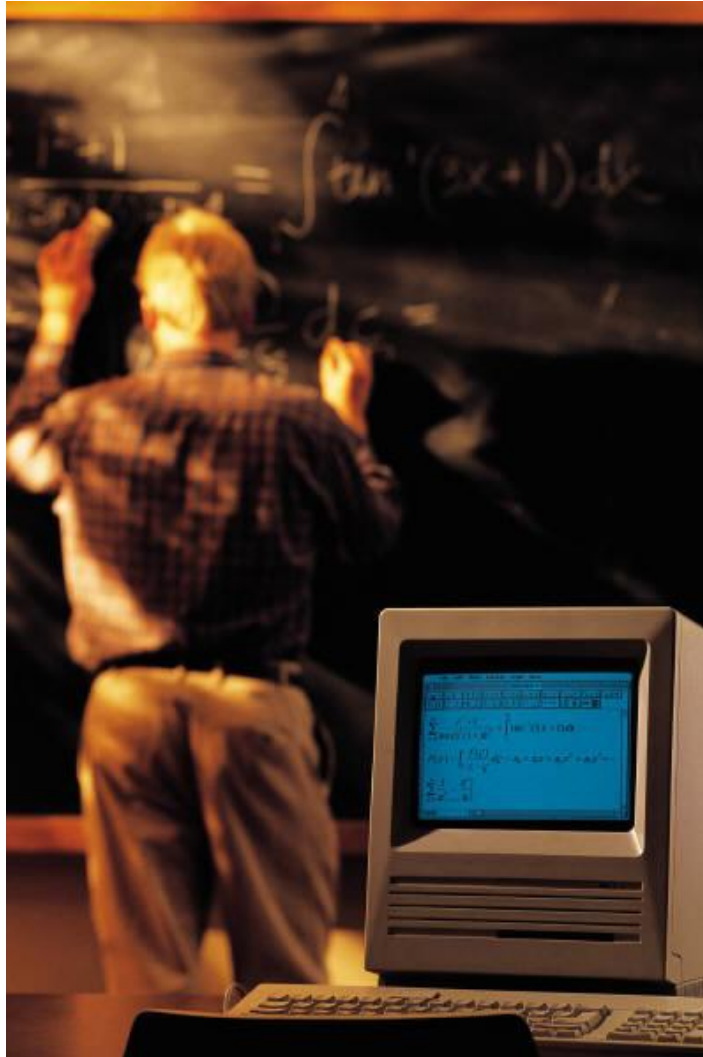

Sähköinen ylioppilastutkinto

- runsaasti materiaalia tehtävien liitteenä
- on kyettävä löytämään olennainen: *opettele lukemaan tekstiä silmäillen*
- pystyttävä materiaalin pohjalta soveltavaan kirjoittamiseen

MUISTA SÄHKÖISESSÄ TIEDONHAUSSA,

**ETTÄ LUKION
OPETTAJAT OSAA-
VAT KÄYTTÄÄ TIE-
TOTEKNIKKAA:**

**❖ ÄLÄ SIIS KOPIO
TEKSTEJÄ SUO-
RAAN NETISTÄ –
ÄLÄKÄ
MUUALTAKAAN**

Plagiointi, eli toisen tuottaman aineiston kopiointi ilman lähdeviittauksia

- Voi johtaa kurssityön hylkäämiseen
- Voi johtaa kurssin keskeytymiseen
- Voi johtaa rehtorin antamaan kirjalliseen varoitukseen

A silver laptop is open on a wooden desk. To its right is a glass of water. The background is blurred, showing a desk with papers and a lamp. The text is overlaid on the laptop screen area.

Tietolähteitä voi lainata ja referoida, mutta niitä ei saa kopioida.

Prosessoi siis lainaamasi teksti itse ja ilmoita käyttämäsi lähteet.

Mene omalla laitteella osoitteeseen: kopiraittila.fi

- Pelaa ja opi
- Lukio
- Tiedonhankintataito, teosten käyttötaito
- Pelaa

Mene omalla laitteella
osoitteeseen: kahoot.it

LÄHTEIDEN ILMOITTAMINEN

- ❖ AINA KÄYTTÄESSÄSI TIETOA JONKUN TOISEN TUOTOKSESTA, MERKITSE LÄHTEESI

Kurssitöissä on käytetyt lähteet ilmoitettava

Kurssien opettajat antavat kurssikohtaiset tarkemmat ohjeet

Vähimmäisvaatimus:

Työn lopussa on oltava lähdeluettelo

Lähteiden merkitseminen tekstiin

- Jokaisen tekstikappaleen lopussa on ilmoitettava käytetyt lähteet joko sulkujen sisällä tai alaviitteenä

Esimerkki viitteiden sijoittamisesta sulkuihin kappaleen loppuun

Tohtori Boldtin Lohjan Kotiseutututkimuksen ystävien julkaisusarjoissa painetut julkaisut liikkuivat enimmäkseen talouselämän ja Lohjan kotiseutututkimusta selostavien aiheiden piirissä. Näiden lisäksi hän julkaisi myös lukuisia kasvitiedettä koskevia tutkimuksia. (<http://www.kotiseutuyhdistys.lohja.fi/boldt.htm>. Viitattu 18.2.2016)

Tohtori Robert Boldt ja maisteri A. E. Streng tekivät kesinä 1895 ja 1896 yhteensä noin 5200 luotausta Lohjanjärven syvyyskarttoja varten. Luotauksista 1400 teki Boldt järven itäisissä osissa. Luotaukset tehtiin Outamon ratsutilalliselta Maneliukselta vuokratun höyrypurren avulla. Streng aloitti järven länsiosien luotaukset 16. kesäkuuta 1896 ja päätti ne elokuun 15. päivänä. Strengin havaintojen mukaan järvi oli usein täysin tyyni aamuisin klo 8:00 asti, jonka jälkeen alkoi tuulla puoleenpäivään saakka. Tunnin-puolentoista tyvenen tauon jälkeen tuuli yltyi, mutta vastakkaiselta suunnalta kestäen auringonlaskuun asti, jolloin järvenpinta taas tyyntyi. (Streng 1897. s. 1-3., Perttula 1974.)

Vedenkorkeus oli mittauksien aikaan poikkeuksellisen alhainen. Elokuun alkupuolen sadesäät nostivat sitä vain hieman. Vedenpinnan muutosten huomioonottamiseksi Streng teki merkinnän metrin veden pinnan yläpuolelle kallioon Jalassaaren ja Kauriannokan välisen Kivessalmen länsirannalle. Tämän merkin hän toivoi olevan avuksi, kun tulevaisuudessa suoritetaan vastaavia mittauksia. (Streng 1897. s. 6.)

Esimerkki alaviittauksien käytöstä

levisi Ruotsiin vuonna 1350, ja aiheutti suuren kuolleisuuden. Skytte menehtyi näihin aikoihin - ehkä vuosien [1350-1353](#) välillä. *Suomen ja Hallandin herttuaksi* nimitettiin helmikuussa 1353 kuninkaan uusi suosikki, *Bengt Algotsson* (n. 1330–1360).⁵³⁰ Skytteltä jäi leskeksi puoliso *Hilla*.⁵³¹

Junkarsborgin sijainti kertoo, että vielä sen perustamisaikana [1100-1200](#)-luvuilla Itämereltä pääsi melko helposti linnoituksen luo, noin 12 kilometriä vesitietä Karjaan kirkonkylän yläpuolelle. Ajan mittaan maankohoaminen pidensi Mustionjokea sekä vaikeutti alavirrassa esiin nousseiden Åminneforsin ja Skavistadin koskien takia kulkemista, jolloin joki menetti merkitystään liikenneväylänä. Kos-

---

⁵²² FMU I. 1910. s. 492. FMU VIII. 1935. s. 357. Ensimmäinen asiakirja päivätty Tallinnaan 1335. Toinen on päivätty Kirkonummelle 1347. Asiakirjoissa Skytte myy ja lahjoittaa alueita mm. Mustionjoen varsilta luostarin käyttöön.

⁵²³ Maaranen 2017. s. 148.

⁵²⁴ FMU VIII. 1935. s. 357–358. Aiheesta myös: Suvanto, Seppo: Skytte, Gerhard. Kansallisbiografia-verkojulkaisu. *Studia Biographica* 4. Helsinki: SKS, 1997–. Viitattu 26.4.2020.

⁵²⁵ Vahtola 2003. s. 48.

⁵²⁶ Kerkkonen 1952. s. [122-123](#). Läänityksistä 1300-luvulla: Salminen 1993. s. [2-4](#).

⁵²⁷ FMU II. 1915. s. 173–174.

⁵²⁸ Nämä nimet esiintyvät kartoissa vasta 1900-luvulta lähtien.

⁵²⁹ Maaranen 2017. s. [201-202](#). Siiriäinen 1973. s. 50. **Etsi tämä kartta!** - vai onko kyse Teutarin [Borgbergistä](#)? Aiheesta mahdollisesti myös: Appelgren 1891. s. 74. Appelgren mainitsee Borgbergin olevan kolme virstaa ruukilta itään.

⁵³⁰ FMU I. 1910 s. 262.

⁵³¹ Riksarkivet. Päiväämätön kirje vuodelta 1360: SDHK-nr: 7655.

Lähdeluettelo

- Tuotoksen loppuun kootaan luettelo kaikista käytetyistä lähteistä
- lähteet järjestetään sukunimen/ teoksen nimen mukaan aakkosjärjestykseen
- kirjoista ilmoitetaan myös painopaikka, joissain tapauksissa voidaan mainita myös käytetty painos
- Myös käytetyt www –osoitteet ilmoitetaan lukupäivämäärän kanssa

Esimerkki lähdeluettelosta

Lähdeluettelo

Kirjallisuus:

Boldt 1919. Boldt Robert: Minnen från Vohls i Lojo. I familjen von Schoultz' ägo 1843-1857. Bidrag till Lojo sockenbeskrifning XXXIV A. Helsingfors 1919.

Eränkö 2000. Eränkö Timo: Aurlahden arvoitus ja Virmoon kuningas. Lohjan paikannimet. Lisiä Lohjan pitäjäkertomukseen LXVIII. Helsinki 2000.

Harto 1997. Harto Joppi: Kirveellä oli's töitä. Vuosina 1939-1997 julkaistuja lehtiveistelyjä metsästä, puusta, politiikasta, maanpuolustuksesta ja paljon muusta... Muistelmateos. Omakustanne. Lohja 1997.

Heinricius 1776. Heinricius Johan: Kuvaus Suur-Lohjan pitäjästä Uudeltamaalta 1776. Lisiä Lohjan pitäjänkertomukseen nr. 52. II painos. Lohja 1986.

Huurre 1983. Huurre Matti: 9000 vuotta Suomen esihistoriaa. 3. painos. Otava. Helsinki 1983.

SEURAAVA KERTA

Vierailu pääkirjastoon, jossa

- luento kirjastonkäytöstä
- tiedonhaun harjoittelua annetusta teemasta: ota oma tietokone mukaan!
- etsitään luettavaksi tieto- kirja/artikkeli/ nettilähde, josta laaditaan kirjoitelma
- kokoontuminen kirjaston lehtilukusaliin, Järnefeltin salin eteen
- ota mukaan kuvallinen henkilötodistus, jos sinulla ei ole Lukki-kirjastojen kirjastokorttia

Tunti kirjastolla, syksy 2021

Laadi kirjoitelma:

- Käsittele/ kerro/ kuvaile/ analysoi valitsemaasi kirjaa
- Pohdi kirjan kirjoittajan vaikutteita/ tavoitteita
- Pyri sijoittamaan teos kirjailijan tuotantokaareen
- Pohdi kirjan kirjoittamisaikakauden merkitystä tuotoksessa
- Mitä kirja antaa sinulle lukijana
- Nimeä kirjoitelmasi

Vaihda kirjoitelma parin kanssa (sähköposti):

- Lue teksti
- Korjaa havaitsemasi kielivirheet ja kielellisesti kömpelöt ilmaisut
- Kirjoita kommenttisi siitä, miten hyvin mielestäsi teosesittely on laadittu annettujen ohjeiden mukaisesti

PALAUTA

Valmis työ palautetaan koulun sivuilla olevaan palautuslaatikkoon:

Kirjaudu koulun sivuille --> Opiskelijoille --> Kirjasto, tie tiedon valtaväylille --> palautuskansio

Kansiossa on ohjeet siitä, millainen tutkielman pitäisi olla.